

Asia: VN/23656/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Lausuntopyyntö VN/23656/2023

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 29.8.2023 lausuntopyynnöllään VN/23656/2023 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laista toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan toimeentulotuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että pykälään 7 a tulisi tarkennuksia toimeentulotuesta huomioitavien asumismenojen määrittelyyn. Käytännössä asumismenojen tarkempi normittaminen yhdenmukaistaa toimeentulotuen myöntämismenettelyä asumiskustannusten huomioimisen osalta kansallisesti, mikä voidaan nähdä myönteisenä vaikutuksena, mutta samalla kaventaa merkittävästi asiakkaan tuen myöntämisen yhteydessä käytettävää yksilöllistä harkintaa.

Muutos johtaa siihen, että Kelan toimeentulotukipäätöksen tekoon liittyvän harkinnan kaventuessa yhä useampi toimeentulotuen hakija päätyy toiselle luukulle ts. täydentävän toimeentulotuen tai ennaltaehkäisevän toimeentulotuen hakijaksi hyvinvointialueelle. Toimeentulotuen hakijaa luukutetaan ja kustannukset siirtyvät hyvinvointialueille.

Lapin hyvinvointialueen kunnissa on hyvin erilaiset asuntomarkkinat. Edullisia vuokra-asuntoja ei välttämättä ole saatavilla tai edullisemmat asunnot sijaitsevat esim. alueilla, joissa ei ole julkista liikennettä tai työ- ja opiskelupaikkoja. Voimassa olevan lain mukaan asumismenot on huomioitu täysimääräisinä, mikäli toimeentulotuen hakijalla ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta hankkia asuinpaikkakunnaltaan kohtuuhintaista vuokra-asuntoa.

Kolmen kuukauden määräajassa, edullisemman asunnon etsimisessä, voi olla vaikea pitäytyä asunnon löytymisen haasteista johtuen ja lisäksi esim. kriisitilanteessa sopeutumisaikaa voidaan tarvita enemmän.

Asumismenojen normittaminen jättää monen yksilöllisen tilanteen huomioimatta ja toimeentulotuen asiakkaille voi syntyä kohtuuttomia tilanteita, vaikka he pyrkisivät kaikin keinoin itse hankkimaan edullisemman asunnon kolmen kuukauden määräajassa. Toimeentulotuen saajilla ei ole useinkaan mahdollisuuksia sopeuttaa menojaan, jolloin katettava vuokraosuus tulee maksettavaksi muista kotitalouden menoista, esim. ruuasta. Lisäksi uudistus tulee kasvattamaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen menoja hyvinvointialueilla.

Lapin hyvinvointialueen näkemyksen mukaan esitys rajaa liiaksi yksilöllistä harkintaa toimeentulotuen päätöstä tehtäessä, mikä saattaa asiakkaat haastavaan tilanteeseen luukuttaa asiakkaita ja siirtää toimeentulotuen kustannuksia Kelalta hyvinvointialueille.

Lausunto toimitetaan Lausuntopalvelun kautta sähköisesti 18.9.2023 mennessä.

Haataja Mari

Lapin hyvinvointialue - Johanna Korteniemi, perheiden ja työikäisten palvelujen johtaja, Perheiden ja työikäisten palvelut